WYROK TRYBUNAŁU (dziewiąta izba)

z dnia 2 października 2014 r.(*)

Uchybienie zobowiązaniom państwa członkowskiego – Dyrektywa 2001/18/WE – Zamierzone uwalnianie do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie (GMO) – Wprowadzenie do obrotu – Artykuł 31 ust. 3 lit. b) – Lokalizacja upraw GMO – Obowiązek powiadomienia właściwych władz – Obowiązek ustanowienia publicznego rejestru – Lojalna współpraca

W sprawie C‑478/13

mającej za przedmiot skargę o stwierdzenie, na podstawie art. 258 TFUE, uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskiego, wniesioną w dniu 6 września 2013 r.,

Komisja Europejska, reprezentowana przez D. Bianchiego oraz M. Owsiany-Hornung, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczeń w Luksemburgu,

strona skarżąca,

przeciwko

Rzeczypospolitej Polskiej, reprezentowanej przez B. Majczynę, działającego w charakterze pełnomocnika,

strona pozwana,

TRYBUNAŁ (dziewiąta izba),

w składzie: M. Safjan, prezes izby, J. Malenovský i K. Jürimäe (sprawozdawca), sędziowie,

rzecznik generalny: P. Cruz Villalón,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając procedurę pisemną,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 Komisja Europejska wnosi w skardze do Trybunału o stwierdzenie, że w związku z brakiem ustanowienia obowiązku powiadomienia właściwych władz polskich o lokalizacji upraw organizmów zmodyfikowanych genetycznie (zwanych dalej „GMO") zgodnie z częścią C dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylającej dyrektywę Rady 90/220/EWG (Dz.U. L 106, s. 1), brakiem ustanowienia rejestru tej lokalizacji oraz brakiem podania do publicznej wiadomości informacji o niej Rzeczypospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 31 ust. 3 lit. b) tej dyrektywy.

Ramy prawne

Prawo Unii

2 Dyrektywa 2001/18 składa się z czterech części – A, B, C i D – zatytułowanych odpowiednio „Przepisy ogólne", „Zamierzone uwalnianie GMO w jakimkolwiek innym celu niż wprowadzenie do obrotu", „Wprowadzanie do obrotu GMO w charakterze [jako produkty] lub w składzie produktów" i „Przepisy końcowe".

3 Artykuł 1 dyrektywy, zawarty w jej części A, stanowi:

„Zgodnie z zasadą ostrożności celem niniejszej dyrektywy jest zbliżenie przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych państw członkowskich oraz ochrona zdrowia ludzi i środowiska naturalnego podczas:

– przeprowadzania zamierzonego uwalniania do środowiska naturalnego [GMO] w jakimkolwiek innym celu niż wprowadzenie ich do obrotu na terenie Wspólnoty,

– wprowadzenia do obrotu we Wspólnocie [GMO] w charakterze [jako produktów] lub w składzie produktów”.

4 Artykuł 19 dyrektywy, zawarty w jej części C, przewiduje:

„1. Bez uszczerbku dla wymagań określonych w innych aktach prawnych Wspólnoty produkt może być stosowany we Wspólnocie bez dodatkowego zgłoszenia tylko pod warunkiem wydania pisemnego zezwolenia na wprowadzenie do obrotu GMO w charakterze [jako produktu] lub w składzie produktu i tylko przy ścisłym stosowaniu się do specyficznych warunków stosowania oraz środowisk lub regionów geograficznych określonych w zezwoleniu.

2. Zgłaszający może wprowadzić produkt do obrotu jedynie wtedy, gdy uzyska pisemne zezwolenie właściwego organu zgodnie z art. 15, 17 i 18 oraz w zgodności ze wszystkimi warunkami określonymi w zezwoleniu.

3. Pisemne zezwolenie określone w art. 15, 17 i 18 w każdym przypadku jednoznacznie określa:

[…]

f) wymagania dotyczące monitorowania zgodne z załącznikiem VII, obejmujące zobowiązanie do składania sprawozdań Komisji i właściwym władzom, okres planu monitorowania oraz, gdzie stosowne, wszelkie zobowiązania nakładane na sprzedawcę produktu lub jakiegokolwiek jego użytkownika, łącznie z odpowiednim zakresem informacji na temat lokalizacji upraw w przypadku GMO, które mogą być uprawiane.

4. Państwa członkowskie podejmują wszelkie działania konieczne, aby zapewnić udostępnienie dla opinii publicznej pisemnego zezwolenia i decyzji określonych w art. 18 oraz dla zapewnienia stosowania się do warunków określonych w pisemnym zezwoleniu i decyzji”.

5 Artykuł 20 dyrektywy 2001/18, zawarty również we wspomnianej części C, ma następujące brzmienie:

„1. Po wprowadzeniu do obrotu GMO w charakterze [jako produktu] lub w składzie produktu zgłaszający zapewni przeprowadzenie monitorowania i składania sprawozdań

zgodnie z warunkami określonymi w zezwoleniu. Sprawozdania z monitorowania będą składane Komisji i właściwym władzom państw członkowskich. Na postawie tych sprawozdań, zgodnie z zezwoleniem i w ramach przewidzianego w nim planu monitorowania, właściwy organ, który otrzymał pierwsze zgłoszenie, może dostosować plan monitorowania po upływie pierwszego okresu monitorowania.

[…]

4. Dla zapewnienia przejrzystości monitorowania prowadzonego zgodnie z częścią C niniejszej dyrektywy jego wyniki udostępnia się opinii publicznej".

6 Artykuł 31 dyrektywy, zawarty w jej części D, przewiduje w ust. 3:

„Bez uszczerbku dla [ust. 2 i części A pkt 7 załącznika IV]

[…]

b) państwa członkowskie ustanowią także rejestry, w których odnotowywane będzie miejsce, w którym prowadzi się uprawę GMO zgodnie z częścią C, co między innymi będzie pozwalało na monitorowanie wpływu takich GMO na środowisko naturalne zgodnie z przepisami art. 19 ust. 3 lit. f) i art. 20 ust. 1. Bez uszczerbku dla przepisów art. 19 i 20 miejsca takie będą:

– zgłaszane właściwym władzom oraz

– podawane do publicznej wiadomości

w sposób uznany za odpowiedni przez właściwy organ i w zgodzie z przepisami krajowymi".

7 Zgodnie z art. 34 ust. 1 akapit pierwszy wspomnianej dyrektywy państwa członkowskie powinny wprowadzić w życie przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do jej wdrożenia przed dniem 17 października 2002 r. i niezwłocznie powiadomić o tym Komisję.

8 Zgodnie z art. 54 Aktu dotyczącego warunków przystąpienia do Unii Europejskiej Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej (Dz.U. 2003, L 236, s. 33) Rzeczpospolita Polska była zobowiązana dokonać transpozycji dyrektywy do dnia 1 maja 2004 r., to jest do dnia jej przystąpienia do Unii Europejskiej.

Prawo polskie

9 Ustawa z dnia 22 czerwca 2001 r. o organizmach genetycznie zmodyfikowanych (Dz.U. z 2001 r., nr 76, poz. 811, zwana dalej „ustawą o GMO") reguluje między innymi zamierzone uwalnianie do środowiska GMO w celach innych niż ich wprowadzanie do obrotu oraz wprowadzanie do obrotu produktów GMO.

10 Artykuł 3 pkt 5 ustawy o GMO definiuje pojęcie „wprowadzenia do obrotu" jako „zamierzone uwolnienie do środowiska polegające na dostarczeniu lub udostępnieniu osobom trzecim, odpłatnie lub nieodpłatnie, produktu GMO, w tym wprowadzenie na rynek w wyniku produkcji lub dopuszczenie do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach obrotu handlowego; wprowadzenie do obrotu nie dotyczy udostępnienia osobom trzecim produktu GMO, który ma być wykorzystany w działaniach zamkniętego użycia".

11 Artykuł 34 ust. 1 ustawy stanowi:

„Minister prowadzi Rejestr Zamkniętego Użycia GMO".

12 Artykuł 40 ust. 1 ustawy przewiduje:

„Minister prowadzi Rejestr Zamierzonego Uwalniania GMO do Środowiska".

13 Zgodnie z art. 43 ust. 1 ustawy wniosek o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu powinien zawierać w szczególności:

„1) informacje o użytkowniku GMO, w tym jego nazwę i siedzibę lub imię, nazwisko i adres;

2) informacje o produkcie GMO:

a) opis produktu,

b) instrukcje lub zalecenia dotyczące przechowywania i użytkowania,

c) informacje o GMO zawartym w produkcie, w tym charakterystykę GMO, charakterystykę biorców lub organizmów rodzicielskich, z których otrzymano GMO;

3) informacje o zalecanych środkach ostrożności związanych z bezpiecznym używaniem produktu GMO i o ewentualnych zagrożeniach dla zdrowia ludzi lub środowiska mogących wystąpić w konsekwencji niezgodnego z przeznaczeniem używania produktu GMO;

4) informacje dotyczące opakowania i oznakowania produktu GMO;

5) informacje o uzyskanych przez dany produkt GMO zezwoleniach na wprowadzanie do obrotu na terenie innych krajów oraz o ewentualnych odmowach uzyskania takich zezwoleń".

14 Artykuł 50 ustawy o GMO ma następujące brzmienie:

„1. Minister prowadzi Rejestr Produktów GMO.

2. Rejestr, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

1) wnioski o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktu GMO wraz z dokumentacją;

2) zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktu GMO wraz z uzasadnieniami oraz informacje o cofnięciu lub zmianach tych zezwoleń;

3) decyzje w sprawie zakazu lub ograniczenia obrotu handlowego produktem GMO wraz z uzasadnieniem;

4) opinie Komisji;

5) informacje o zagrożeniach dla zdrowia ludzi lub dla środowiska i podjętych działaniach interwencyjnych, o których mowa w art. 45.

[…]

3. Rejestr jest jawny […].

4. Wgląd do rejestru jest zwolniony z opłat".

15 Artykuł 56 ust. 1 ustawy stanowi:

„Minister prowadzi Rejestr Wywozu za Granicę i Tranzytu przez terytorium Rzeczypospolitej Polskiej produktów GMO".

16 Załącznik 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 6 czerwca 2002 r. w sprawie określenia wzorów wniosków dotyczących zgód i zezwoleń na działania w zakresie organizmów genetycznie zmodyfikowanych (Dz.U. z 2002 r., nr 87, poz. 797, zwanego dalej „rozporządzeniem Ministra Środowiska") określa wzór wniosku o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktu GMO. Część 2 tego załącznika jest zatytułowana „Informacje o produkcie zawierającym GMO lub składającym się z takich organizmów lub ich części". Punkty I i 2.6 tej części są zatytułowane odpowiednio „Opis produktu" i „Obszar administracyjny wprowadzenia produktu do obrotu".

Postępowanie poprzedzające wniesienie skargi

17 W listopadzie 2010 r. do Komisji wpłynęła skarga dotycząca braku transpozycji przez Rzeczpospolitą Polską przepisów art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18.

18 Pismem wzywającym do usunięcia uchybienia Komisja powiadomiła Rzeczpospolitą Polską w dniu 22 czerwca 2012 r., że uważa, iż rejestry GMO przewidziane w ustawodawstwie tego państwa członkowskiego nie obejmują rejestracji upraw GMO prowadzonych do innych celów niż eksperymentalne i że w konsekwencji państwo to nie wypełnia zobowiązań spoczywających na nim na mocy art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18.

19 Pismem z dnia 16 października 2012 r. Rzeczpospolita Polska poinformowała Komisję, że przygotowywana jest ustawa, która ma transponować w pełni wspomniany przepis do prawa polskiego i że jej wejście w życie usunie zarzucane temu państwu uchybienie.

20 W dniu 22 listopada 2012 r. Komisja wydała uzasadnioną opinię, doręczoną Rzeczypospolitej Polskiej w tym samym dniu, w której wezwała to państwo członkowskie do podjęcia niezbędnych działań w celu zapewnienia pełnej transpozycji dyrektywy 2001/18 do prawa krajowego w terminie dwóch miesięcy od dnia doręczenia tej opinii. Rzeczpospolita Polska odpowiedziała na nią pismem z dnia 17 stycznia 2013 r., w którym uznała zarzucane jej uchybienie i zobowiązała się do uchwalenia odpowiednich przepisów w celu jego usunięcia w pierwszym semestrze 2013 r.

21 Uznawszy odpowiedź Rzeczypospolitej Polskiej za niesatysfakcjonującą, Komisja postanowiła wnieść skargę w niniejszej sprawie.

W przedmiocie skargi

Argumentacja stron

22 Komisja utrzymuje w pierwszej kolejności, że żaden z rejestrów przewidzianych w ustawie o GMO, a mianowicie rejestry, o których mowa w art. 34, 40, 50 i 56 tej ustawy, nie spełnia wymagań art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18. Zwłaszcza rejestr przewidziany we wspomnianym art. 50, który dotyczy produktów GMO dopuszczonych do obrotu zgodnie z częścią C dyrektywy, nie jest rejestrem związanym z lokalizacją upraw GMO.

23 Z jednej strony Komisja zaznacza bowiem, że Rzeczpospolita Polska przyznała na etapie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi, że cała ustawa o GMO nie reguluje komercyjnych upraw GMO. Jest zatem oczywiste, że również art. 50 tej ustawy nie reguluje tych upraw. Z tego zresztą powodu to państwo członkowskie przewidziało dodanie nowego artykułu do ustawy o GMO, zgodnie z którym tworzy się Rejestr Upraw Roślin Genetycznie Zmodyfikowanych.

24 Z drugiej strony Komisja wskazuje, że z art. 43 ustawy o GMO wynika, iż wnioski o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów GMO, które są zawarte w rejestrze przewidzianym w art. 50 tej ustawy, nie obejmują informacji o lokalizacji upraw GMO zgodnie z częścią C dyrektywy 2001/18. Wbrew temu, co utrzymuje Rzeczpospolita Polska, z załącznika 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska nie wynika, by właściwe władze były informowane o miejscu, gdzie prowadzone są uprawy GMO zgodnie z częścią C.

Zgodnie z tym załącznikiem władze te są informowane jedynie o miejscu wprowadzenia do obrotu produktów GMO zgodnie ze wspomnianą częścią C. Gdyby wnioski o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów GMO faktycznie musiały zawierać informacje o lokalizacji upraw GMO, wspomniane rozporządzenie zawierałoby w załączniku 3 rubrykę zatytułowaną „Lokalizacja upraw GMO” lub o podobnym tytule, a tak nie jest.

25 W drugiej kolejności Komisja zaznacza, że władze polskie stwierdziły publicznie w piśmie skierowanym przez Ministra Środowiska do Marszałka Senatu z dnia 30 listopada 2009 r., iż ustawa o GMO nie reguluje spraw związanych z uprawami roślin transgenicznych. Ze względu na tę okoliczność i na fakt, że załącznik 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska nie zawiera rubryki odnoszącej się wyraźnie do lokalizacji omawianych upraw, przepisy dyrektywy 2001/18 nie zostały wdrożone z wymaganą dokładnością i jasnością, tak aby spełniony był wymóg pewności prawa.

26 W trzeciej kolejności Komisja twierdzi, że Rzeczpospolita Polska uchybiła obowiązkowi lojalnej współpracy, przewidzianemu w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy TUE. Stanowisko tego państwa członkowskiego w niniejszym postępowaniu, zgodnie z którym dyrektywa została w pełni transponowana do polskiego porządku prawnego, jest bowiem całkowicie odmienne od tego, którego broniła na etapie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi. Ponadto państwo to po raz pierwszy powołuje się w ramach niniejszego postępowania na rozporządzenie Ministra Środowiska.

27 Rzeczpospolita Polska odpowiada w pierwszej kolejności, że art. 50 ustawy o GMO transponuje prawidłowo art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18.

28 Z jednej strony państwo to podkreśla, że rejestr produktów GMO prowadzony przez Ministra Środowiska na podstawie art. 50 ustawy o GMO zawiera między innymi wnioski o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów GMO wraz z odpowiednią dokumentacją. Z załącznika 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska, a w szczególności z pkt I i 2.6 jego części 2, zatytułowanych odpowiednio „Opis produktu” i „Obszar administracyjny wprowadzenia produktu do obrotu”, wynika, że wnioskujący o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktu GMO ma obowiązek wskazać obszar administracyjny wprowadzenia tego produktu do obrotu. W konsekwencji właściwe władze administracyjne są powiadomione o miejscu wprowadzenia do obrotu produktu GMO zgodnie z wymaganiami części C dyrektywy 2001/18. Dotyczy to także wskazania miejsca, w którym będą prowadzone uprawy GMO zgodnie z częścią C. Rejestr, o którym mowa we wspomnianym art. 50, zawiera zatem informacje o obszarze wprowadzenia produktu GMO, jak też o obszarach prowadzenia upraw GMO.

29 Z drugiej strony zdaniem Rzeczypospolitej Polskiej okoliczność, że proces legislacyjny jest w toku, nie dowodzi istnienia uchybienia, lecz jest uzasadniona faktem, że aktualne przepisy ustawowe są stare i że wzrost znaczenia problematyki związanej z prowadzeniem upraw GMO wymaga określenia na nowo sposobu organizacji i prowadzenia rejestru lokalizacji upraw GMO.

30 W drugiej kolejności, w odniesieniu do wymagania pewności prawa, Rzeczpospolita Polska podnosi, że Komisja nie wskazała żadnych dowodów na poparcie twierdzenia, jakoby sposób transpozycji art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18 mógł być przyczyną niepewności prawnej.

31 W trzeciej kolejności, co się tyczy naruszenia obowiązku lojalnej współpracy, Rzeczpospolita Polska twierdzi, że choć w ramach postępowania o stwierdzenie uchybienia zobowiązaniom państwa członkowskie są zobowiązane do ułatwiania Komisji wypełniania jej zadań, to nie oznacza to, że nie mogą one na późniejszym etapie postępowania przedstawiać nowych argumentów w celu obrony swojego stanowiska. Państwo członkowskie nie jest bowiem zobowiązane do przedstawienia wszystkich swoich argumentów w trakcie postępowania poprzedzającego wniesienie skargi. Przeciwne stanowisko stałoby w sprzeczności z poszanowaniem prawa do obrony i pozbawiałoby sensu postępowanie przed Trybunałem. Ponadto Rzeczpospolita Polska przypomina, że rozporządzenie Ministra Środowiska zostało notyfikowane w 2004 r. w Bazie Krajowych Środków Wykonawczych.

Ocena Trybunału

32 Należy zaznaczyć na wstępie, że Rzeczpospolita Polska nie zaprzecza, iż rejestry, o których mowa w art. 34, 40 i 56 ustawy o GMO, nie transponują art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18 do prawa polskiego. Twierdzi ona natomiast, że transpozycji tego przepisu dokonano w art. 50 ustawy w związku z rozporządzeniem Ministra Środowiska, w szczególności załącznikiem 3 do niego.

33 W pierwszej kolejności należy zauważyć, że chociaż rozporządzenie Ministra Środowiska nie zostało wymienione w toku postępowania poprzedzającego wniesienie skargi, przedmiotem niniejszej skargi nie jest uchybienie obowiązkowi powiadomienia Komisji, lecz uchybienie obowiązkowi transpozycji art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18 do polskiego prawa krajowego. Wynika z tego, że sam fakt, iż Rzeczpospolita Polska nie powiadomiła Komisji w postępowaniu poprzedzającym wniesienie skargi o tym, że jej zdaniem przepis ten był już przedmiotem transpozycji do obowiązującego prawa krajowego, nie jest wystarczający do stwierdzenia zarzucanego jej uchybienia (zob. podobnie wyroki Komisja/Włochy, C‑456/03, EU:C:2005:388, pkt 47; Komisja/Hiszpania, C‑151/12, EU:C:2013:690, pkt 49).

34 Skoro bowiem wskazane przez Rzeczpospolitą Polską przepisy prawa krajowego obowiązywały w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii, muszą być one uwzględnione przez Trybunał w celu dokonania oceny, czy uchybienie rzeczywiście miało miejsce (wyroki: Komisja/Włochy, EU:C:2005:388, pkt 48; Komisja/Hiszpania, EU:C:2013:690, pkt 50).

35 W tych okolicznościach, ze względu na to, że zarówno ustawa o GMO, jak i rozporządzenie Ministra Środowiska obowiązywały w chwili upływu terminu wyznaczonego w uzasadnionej opinii, należy zbadać, czy art. 50 tej ustawy w związku z załącznikiem 3 do tego rozporządzenia stanowi odpowiednią transpozycję art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18, jak utrzymuje Rzeczpospolita Polska.

36 W tym względzie należy przypomnieć, że art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18 wymaga od państw członkowskich utworzenia rejestru, w którym odnotowywane będzie miejsce, gdzie prowadzi się uprawę GMO zgodnie z częścią C tej dyrektywy, to znaczy GMO, które mają być wprowadzone do obrotu w Unii jako produkty lub w składzie produktów.

37 Artykuł 50 ustawy o GMO przewiduje utworzenie publicznego rejestru produktów GMO. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu rejestr ten zawiera wnioski o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów GMO, zezwolenia na wprowadzenie ich do obrotu i informacje o cofnięciu lub zmianach tych zezwoleń, decyzje w sprawie zakazu lub ograniczenia obrotu handlowego produktami GMO, opinie Komisji oraz informacje o zagrożeniach dla zdrowia ludzi lub dla środowiska i działaniach interwencyjnych podjętych w celu zapobieżenia takim zagrożeniom. Jak zaznacza Komisja, w przepisie tym nie ma żadnej wzmianki o lokalizacji upraw GMO.

38 Niemniej należy sprawdzić również, czy wnioski o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów GMO zawarte w rejestrze przewidzianym w art. 50 ustawy o GMO zawierają dane dotyczące lokalizacji upraw GMO. Treść tych wniosków jest określona w art. 43 ust. 1 tej ustawy, a także w rozporządzeniu Ministra Środowiska.

39 Z jednej strony z art. 43 ust. 1 ustawy o GMO wynika, że wniosek o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów GMO zawiera informacje dotyczące użytkownika produktów GMO oraz dotyczące produktów GMO, a mianowicie opis produktów, instrukcje lub zalecenia dotyczące ich przechowywania i użytkowania oraz informacje o GMO zawartym w tych produktach. Wnioski te powinny również zawierać informacje o zalecanych środkach ostrożności związanych z bezpiecznym używaniem produktu GMO i o ewentualnych zagrożeniach dla zdrowia ludzi lub środowiska mogących wystąpić w konsekwencji niezgodnego z przeznaczeniem używania produktu GMO, o opakowaniach i oznakowaniach produktów GMO, o uzyskanych przez dany produkt GMO

zezwoleniach na wprowadzanie do obrotu w innych państwach członkowskich oraz o ewentualnych odmowach uzyskania zezwoleń. Natomiast jak słusznie podniosła Komisja, z treści wspomnianego 43 ust. 1 nie wynika, by wnioski o wydanie zezwolenia odnotowane w rejestrze przewidzianym w art. 50 ustawy o GMO zawierały dane dotyczące lokalizacji upraw GMO.

40 Z drugiej strony należy przypomnieć, że rozporządzenie Ministra Środowiska określa wzory wniosków dotyczących zgód i zezwoleń na działania w zakresie GMO. Załącznik 3 do tego rozporządzenia określa wzór wniosku o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu produktów GMO. Część 2 tego załącznika jest zatytułowana „Informacje o produkcie zawierającym GMO lub składającym się z takich organizmów lub ich części" i obejmuje pkt 2.6, który z kolei zatytułowany jest „Obszar administracyjny wprowadzenia produktu do obrotu".

41 Z przepisów tego załącznika wynika, że wnioskujący o wydanie zezwolenia na wprowadzenie do obrotu GMO jako produktów lub w składzie produktów są zobowiązani do poinformowania właściwych władz w ramach swego wniosku o obszarze wprowadzenia do obrotu tych GMO. Wskazanie tego obszaru figuruje zatem w rejestrze, o którym mowa w art. 50 ustawy o GMO. Z treści tego załącznika nie wynika natomiast, by właściwe władze należało poinformować o miejscu, gdzie prowadzone są uprawy GMO, które mają być wprowadzone do obrotu.

42 Prawdą jest, że w wypadku materiału siewnego GMO nie można wykluczyć, że obszar wprowadzenia do obrotu, określony w art. 3 pkt 5 ustawy o GMO, będzie mógł czasami dostarczyć pośrednio wskazówki co do miejsca uprawy tego materiału siewnego. Przy tym założeniu, uwzględniwszy załącznik 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska, właściwe władze rzeczywiście byłyby poinformowane o lokalizacji upraw GMO prowadzonych w celu wprowadzenia do obrotu jako produkty lub w składzie produktów, a lokalizacja ta będzie zawarta w rejestrze, o którym mowa w art. 50 ustawy o GMO. Niemniej jednak nie można uznać, by obszar wprowadzenia do obrotu genetycznie zmodyfikowanego materiału siewnego był zawsze identyczny z miejscem ich uprawy.

43 Ponadto nawet gdyby z art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18 wynikało, że lokalizacje upraw GMO zgodnie z jej częścią C należy zgłosić i podać do publicznej wiadomości w sposób, który zostanie uznany za odpowiedni przez właściwe władze, swoboda oceny przyznana w tym względzie państwom członkowskim nie byłaby jednak nieograniczona. Przepisy dyrektywy należy bowiem wdrożyć w sposób zapewniający im niekwestionowaną moc prawną, z wystarczającą szczegółowością, dokładnością i jasnością, aby uczynić zadość zasadzie pewności prawa (zob. w szczególności wyroki Komisja/Polska, C‑281/11, EU:C:2013:855, pkt 101; Komisja/Irlandia, C‑50/09, EU:C:2011:109, pkt 46; Komisja/Polska, C‑362/10, EU:C:2011:703, pkt 46).

44 Tymczasem zaproponowana przez Rzeczpospolitą Polską interpretacja art. 50 ustawy o GMO w związku z załącznikiem 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska sama w sobie nie może spełnić wymagania pewności prawa, gdyż brzmienie tych przepisów nie charakteryzuje się wymaganą jasnością i dokładnością (zob. podobnie wyrok Komisja/Polska, C‑281/11, EU:C:2013:855, pkt 105).

45 Wspomniany wymóg pewności prawa nie jest spełniony tym bardziej, iż – jak wynika z akt sprawy – polski Minister Środowiska wyjaśnił w piśmie z dnia 30 listopada 2009 r. skierowanym do Marszałka Senatu i podanym przez Marszałka do publicznej wiadomości, że w aktualnym stanie prawa polskiego nie ma obowiązku powiadamiania władz krajowych o prowadzonych uprawach roślin genetycznie zmodyfikowanych i że z tego powodu nie można określić podmiotów prowadzących uprawy takich roślin w Polsce ani zlokalizować tych upraw.

46 Ponadto należy przypomnieć, że jak wynika z art. 1 dyrektywy 2001/18, ma ona w szczególności na celu ochronę zdrowia ludzi i środowiska naturalnego podczas przeprowadzania zamierzonego uwalniania GMO do środowiska naturalnego. W tym kontekście, odnośnie do GMO, które mają być wprowadzone do obrotu i są objęte częścią C tej dyrektywy, część ta zawiera zgodnie z jej art. 19 i 20 wymagania dotyczące monitorowania. Artykuł 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy zapewnia właśnie realizację tych wymagań. Zgodnie z art. 20 ust. 4 dyrektywy dla zapewnienia przejrzystości monitorowania prowadzonego zgodnie z częścią C jego wyniki udostępnia się opinii publicznej. Z uwagi na ten cel w postaci przejrzystości, wymagania jasności i dokładności, o których mowa w orzecznictwie przytoczonym w pkt 43 i 44 niniejszego wyroku, są tym bardziej wiążące.

47 Uwzględniając powyższe rozważania, należy uznać, że art. 50 ustawy o GMO w związku z załącznikiem 3 do rozporządzenia Ministra Środowiska nie stanowi odpowiedniej transpozycji art. 31 ust. 3 lit. b) dyrektywy 2001/18. Wynika z tego, że zarzut Komisji dotyczący braku prawidłowej transpozycji tego przepisu do polskiego porządku prawnego jest zasadny.

48 W tych warunkach należy stwierdzić, że w związku z brakiem ustanowienia obowiązku powiadomienia właściwych władz polskich o lokalizacji upraw GMO zgodnie z częścią C dyrektywy 2001/18, brakiem ustanowienia rejestru tej lokalizacji oraz brakiem podania do publicznej wiadomości informacji o niej Rzeczypospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 31 ust. 3 lit. b) tej dyrektywy.

W przedmiocie kosztów

49 Zgodnie z art. 138 § 1 regulaminu postępowania przed Trybunałem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ze względu na to, że Komisja wniosła o obciążenie Rzeczypospolitej Polskiej, a ta sprawę przegrała, należy obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów Trybunał (dziewiąta izba) orzeka, co następuje:

1) W związku z brakiem ustanowienia obowiązku powiadomienia właściwych władz polskich o lokalizacji upraw organizmów zmodyfikowanych genetycznie zgodnie z częścią C dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/18/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zamierzonego uwalniania do środowiska organizmów zmodyfikowanych genetycznie i uchylającej dyrektywę Rady 90/220/EWG, brakiem ustanowienia rejestru tej lokalizacji oraz brakiem podania do publicznej wiadomości informacji o niej Rzeczypospolita Polska uchybiła zobowiązaniom ciążącym na niej na mocy art. 31 ust. 3 lit. b) tej dyrektywy.

2) Rzeczpospolita Polska zostaje obciążona kosztami postępowania.

Podpisy

* Język postępowania: polski.